

Семінарське заняття 6

Дисципліна: Основи кооперації.

Тема: Кооперативні об'єднання у світі та Європі.

Студенти повинні:

знати завдання МКА щодо розвитку кооперативів, організаційну структуру МКА, повноваження органів управління МКА; основні види діяльності споживчих кооперативів провідних країн світу; роль і роботу Укркоопспілки у роботі МКА та Euro Coop.

План

1. Споживча кооперація країн світу.
2. Членство Укркоопспілки в Європейському співтоваристві споживчих кооперативів (Euro Coop).
3. Організація кооперативів Америки (ОКА).
4. Особливості розвитку та основні види діяльності споживчих кооперативів провідних країн світу.
5. Міжнародний кооперативний альянс.

Рекомендовані теми рефератів:

1. Британські споживчі кооперативи і робота з молоддю (фінансування соціальних проєктів, спрямованих на молодь).
2. Споживчі кооперативи: переваги і проблеми сприйняття молоддю.
3. Кращі практики кооперативного бізнесу Нідерландів, Швеції.
- 4.

Ключові поняття:

Кооперативні об'єднання, кооперативний рух, сектор споживчої кооперації, членство в міжнародних організаціях.

Запитання для активізації пізнавальної діяльності студентів

1. Що розуміється під поняттям «кооперативні об'єднання»?
2. В якому році Укркоопспілка набула членство в Європейському співтоваристві споживчих кооперативів (Euro Coop)?
3. Які завдання Міжнародного кооперативного альянсу?
4. В якому році було створено Організацію кооперативів Америки (ОКА)?

Література

1. Історія споживчої кооперації. Наочний посібник для студентів кооперативних технікумів і коледжів./ Уклад. Василевська В.В. – К.: НМЦ "Укоопосвіта", 2014. – С.32-53
2. Бабенко С.Г., С.Д.Гелей та ін.. Основи кооперації: Навч. посіб./ К.: Знання, 2004. – С.138-159
3. Гелей С. Д Теорія та історія кооперації / С. Д. Гелей, Р. Я. Пастушенко та ін. - К.: Знання, 2013.
4. Історія споживчої кооперації. Наочний посібник для студентів кооперативних технікумів і коледжів./ Уклад. Василевська В.В. – К.: НМЦ "Укоопосвіта", 2014. – С.25-31
5. Історія кооперативного руху: Підруч. / С. Г. Бабенко та ін. - Львів : Інститут українознавства НАНУ, 1995. - 411 с.
6. Офіційний сайт Укркоопспілки. <http://www.coop.ua/>

Методичні рекомендації

При підготовці відповіді на 1 питання необхідно пам'ятати, що на сьогодні немає країни, в якій не функціонував би той чи інший вид кооперації. Аналіз зарубіжного досвіду реформування й розвитку споживчої кооперації дозволив виявити особливості та узагальнити його з метою розробки концептуальних основ реформування споживчої кооперації України. Особливості реформування та розвитку споживчої кооперації в різних країнах. Негативного досвіду набула споживча кооперація у Великобританії, Франції та Німеччині. Незважаючи на той факт, що саме в Англії з'явилися перші форми кооперації, у другій половині ХХ століття частка підприємств кооперативної форми власності скоротилася з 90% до 22%. Причиною стала нездатність підприємств споживчої кооперації конкурувати з торговими мережами. Саме поява супермаркетів та інших магазинів

самообслуговування з високим професійним рівнем менеджменту вплинула на скорочення кооперативів.

При підготовці відповіді на 2 питання необхідно пам'ятати, що роль світового центру кооперативного руху, який об'єднує, представляє й обслуговує кооперативи, відіграє Міжнародний кооперативний альянс. Організаційна структура МКА децентралізована, що дає йому змогу ефективно проводити спрямовану на реалізацію основних цілей цієї організації політику. Міжнародний кооперативний альянс покликаний сприяти глобальному розвитку кооперативного руху, захищати цінності та принципи кооперації, взаємовигідні для кооперативів – членів цієї організації стосунки, у тому числі й економічні, піклуватися про розвиток людства, економічний і соціальний прогрес, гендерну та расову рівність, мир і безпеку народів, залишаючись при цьому незалежним від будьякої політичної чи релігійної організації об'єднанням. Із 1992 р. повноправним членом МКА є Центральна спілка споживчих товариств України. Національна кооперація сьогодні має реальний шанс стати органічною частиною міжнародного кооперативного руху Крім Міжнародного кооперативного альянсу, у світі існують інші міжнародні кооперативні організації, діяльність яких у справі розвитку кооперації заслуговує пильної уваги. До таких організацій належить Об'єднаний комітет сприяння й надання допомоги кооперативам, що є єдиною міжнародною кооперативною організацією, до якої входять як урядові, так і неурядові організації.

З 1962 р. існує Європейське співтовариство споживчих кооперативів ЄВРОКООП, засноване кооперативними спілками країн Спільного ринку. У 1965 р. ЄВРОКООП розпочав здійснювати перші спільні закупівлі продовольчих товарів, у 1966 р. побудував першу спільну фабрику кексів в Утресті (Голландія), згодом – фабрику для виробництва шоколаду й карамелі в Дортмунді (ФРН). ЄВРОКООП планує й надалі розширювати свою виробничу діяльність. У 1972 р. ЄЕС визнала ЄВРОКООП як організацію споживачів і ввела її до складу дорадчого комітету з питань споживання.

У розвитку міжнародних кооперативних зв'язків відіграють чималу роль й інші кооперативні об'єднання різних країн світу. Міжнародна кооперативна співпраця та міжнародні кооперативні об'єднання були економічним підґрунтям інтернаціоналізації господарської науки кооперативів капіталістичних країн, яка сприяла процесам інтеграції й централізації в кооперативних організаціях, певною мірою зміцнювала позиції кооперативного сектору в економіці країн із ринковою економікою.

При підготовці відповіді на 3 питання необхідно пам'ятати, що організація кооперативів Америки (ОКА), що є членом МКА, – це поки що єдина регіональна міжнародна організація, членство в якій є відкритим для кооперативних організацій усіх країн Американського континенту. Створена в 1963 р., ОКА своїм головним завданням вважає створення та розвиток кооперативних федерацій. Велику увагу надає ОКА кооперативній освіті: керівним працівникам країн Латинської Америки вона виділяє стипендії для навчання в інших країнах. Організація сприяє вдосконаленню кооперативного законодавства й упровадженню законів у силу, а також організовує кооперативні конференції латиноамериканських країн, налагоджує ділові стосунки з міжнародними організаціями. Штабквартира ОКА міститься в Боготі (Колумбія). Найактивніше розвивається міжкооперативна співпраця в країнах Скандинавії.

При підготовці відповіді на 4 питання необхідно пам'ятати, що головна мета широкомасштабного розвитку багатофункціонального кооперативного сектора національної економіки полягає в реалізації невичерпних можливостей кооперації та ефективному використанні її потенціалу для економічного зростання і соціальної орієнтації багатокладної економіки України. Перспективний розвиток споживчої кооперації в умовах ринкового середовища, жорсткої конкуренції, глобалізації та інтернаціоналізації економіки неможливий без використання досвіду кооперативного руху в країнах з розвинутою і перехідною економікою. Аналіз досвіду економічних перетворень в кооперативних системах країн Східної та Центральної Європи дозволить виявити основні напрями успішної трансформації кооперації України до нових умов світового господарства. Застосування прикладів розвитку споживчої кооперації у зарубіжних країнах сприятиме прискоренню адаптації споживчих кооперативів України до ринкових умов господарювання, активізації кооперативної форми міжнародної інтеграції, ліквідації внутрішніх причин і пом'якшенню зовнішніх факторів формування негативних тенденцій у сфері ЗЕД, створенню адекватної до нових умов системи державної підтримки та розвитку кооперативного сектора.

При підготовці відповіді на 5 питання необхідно пам'ятати, що співпрацюючи з метою розширення господарської діяльності та розповсюдження кооперативної ідеології і розвиваючи кооперативну солідарність, кооператори різних країн надали кооперативному рухові міжнародного

характеру. Ідейно-теоретичним, економічним та організаційним центром світового кооперативного руху став Міжнародний кооперативний альянс (МКА), заснований з ініціативи кооператорів Великої Британії

Міжнародний кооперативний альянс – незалежна, недержавна асоціація, що об'єднує, представляє і обслуговує кооперативи усього світу. Перший установчий конгрес МКА відбувся 19 серпня 1895 р. у Лондоні. Учасниками цього конгресу були представники 15 країн: Австралії, Австро-Угорщини, Англії, Бельгії, Голландії, Данії, Італії, США, Франції та ін. Учасником Першого конгресу Міжнародного кооперативного альянсу був «артільний батько» української кооперації Микола Левитський. Починаючи з 1895 року, він протягом 30 років брав участь у конгресах МКА як офіційний представник у складі російської та української делегацій.

Періоди діяльності МКА

Перший період. Становлення МКА(1895-1914 рр.). Другий конгрес 1896 р. у І Парижі прийняття статуту МКА в остаточному вигляді. Було сформовано цілі, принципи та методи діяльності альянсу, форми і порядок зв'язків із національними організаціями, терміни скликання конгресів, норми представництва в його центральних органах, розміри членських внесків, характер діяльності центрального комітету МКА та його бюро. У 1923 році було ухвалено Постанову "Про міжнародний день кооперації", який і нині святкується у першу суботу липня. Друга світова війна призупинила розвиток міжнародних кооперативних зв'язків. Другий період. Діяльність МКА (1914-1948 рр.). Міжнародні конгреси не проводилися з 1913 по 1921 роки та з 1937 по 1946 роки. За роки другого періоду відбулися усього сім конгресів. Третій період. Діяльність МКА (з 50-х років ХХ ст.). 1966 рік - на ХХІІІ конгресі у Відні було визначено нові принципи Міжнародного кооперативного альянсу. 1992 рік - ХХХ конгрес МКА, у якому вперше брала участь делегація споживчої кооперації України. На цьому форумі було прийнято новий статут, затверджено структуру МКА, правила, процедури, положення Міжнародного кооперативного альянсу. 1995 рік - ХХХІ конгрес, який відбувся з нагоди сторіччя альянсу, де було прийнято заяву "Про кооперативну своєрідність" і сім принципів, на яких повинна ґрунтуватися діяльність будь-якого кооперативу. Міжнародний кооперативний альянс проводить свою діяльність на основі власного статуту.